

Näringsdepartementet

Förslag till principer för att utse regionalstödsområde för perioden 2022–2027

Bakgrund

Europeiska kommissionen har fattat beslut om Riktlinjer för statligt regionalstöd för perioden 2022–2027 (riktlinjerna)¹. Av dessa riktlinjer framgår regler kring var, när och hur regionalstöd kan beviljas till företag i missgynnade områden i Europa och vilka områden som kan inkluderas i respektive medlemsstats regionalstödsområde. Regionalstödsområdet ska anmälas till och godkännas av kommissionen, och planeras att gälla från och med 1 januari 2022 till och med 31 december 2027.

Enligt riktlinjerna går Sverige från ett regionalstödsområde på 12,26 procent till 21,60² procent av befolkningen³. Dels har Sverige möjlighet till ett förhandsdefinierat c-område⁴ på 11,61 procent av befolkningen som, i likhet med perioden 2014–2020, är befolkningsmässigt glest. Dels kan Sverige anmäla icke förhandsdefinierade c-områden motsvarande 9,98 procent av befolkningen. Detta är nytt jämfört med perioden 2014–2020.

¹ Se bilaga.

² Se bilaga, bilaga I.

³ För folkmängd i Sverige samt Sveriges län och kommuner 31 december 2020, se Statistiska centralbyrån.

⁴ Områden som är berättigade till regionalstöd enligt artikel 107.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vanligtvis kallade a-områden, är i regel mer missgynnade inom unionen när det gäller ekonomisk utveckling. Områden som är berättigade till stöd enligt artikel 107.3 c i fördraget, s.k. c-områden, är också i regel missgynnade, men i mindre utsträckning. Enligt punkt 163 i riktlinjerna så finns det två olika kategorier av c-områden: 1) Områden som uppfyller vissa fastställda villkor och som en medlemsstat därför kan utse till c-områden utan vidare motivering (förhandsdefinierade c-områden). 2) Områden som en medlemsstat efter eget gottfinnande kan utse till c-områden, förutsatt att medlemsstaten visar att sådana områden uppfyller vissa socioekonomiska kriterier (icke förhandsdefinierade c-områden).

I Sverige har riktlinjerna och regionalstödkartan 2022–2027 betydelse för följande stöd:

- Regionalt investeringsstöd kan beviljas till företag i dessa områden.
- Transportbidraget ska kompensera företag i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd samt stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Även stödnivåer och stödbelopp för vissa andra stöd inom den allmänna gruppundantagsförordningen (GBER) påverkas av regionalstödkartan. Inom de regionala företagsstöden finns det också flera stödformer som inte berörs av regionalstödkartan och som på olika sätt täcker hela landet.

Nedanstående förslag utgör ett underlag inför anmälan av regionalstödkartan. I nedanstående förslag har inte möjligt befolkningsutrymme utnyttjats fullt ut. Det är slutligen kommissionen som beslutar om Sveriges regionalstödkarta.

Principer för att identifiera stödområden

För att säkerställa att regionalstödkartan omfattar de områden som enligt riktlinjerna får ingå samt omfattar maximalt 21,60 procent av Sveriges befolkning bör två huvudprinciper ligga till grund för att definiera de förhandsdefinierade och de icke förhandsdefinierade c-områdena. Dessa är:

- Riktlinjernas kriterier och indikatorer används som utgångspunkt.
- Med undantag av Luleå, Umeå, Sundsvalls, Falu och Borlänge kommuner så inkluderas hela kommuner för att förenkla stödkartans tillämpning.

Dessutom behövs ytterligare några specifika principer för att säkerställa att regionalstödkartan inte överskrider den maximala befolkningsandelen för respektive område. Dessa principer presenteras nedan.

Det är också viktigt att se regionalstödkartan som en helhet, dvs. att kommuner som skulle kunna inkluderas i antingen förhandsdefinierade alternativt icke förhandsdefinierade c-områden inkluderas i det område som totalt sett för Sverige ger ett önskat utfall.

Förhandsdefinierat c-område

För det förhandsdefinierade c-området används riktlinjernas angivna kriterier och indikatorer som utgångspunkt, dvs.:

- Län med färre än 12,5 invånare per km² inkluderas i ett första steg.
- Områden som angränsar till län med färre än 12,5 invånare per km² kan utses, förutsatt att de utsedda områdena har färre än 12,5 invånare per km².
- Stödområdet ska bestå av ett sammanhängande område.

För områden som kvalificerar sig enligt huvudprinciperna föreslås en ytterligare princip för det förhandsdefinierade området:

- Kommuner som bedöms ha nackdelar som avfolkning och/eller långa avstånd till större marknader prioriteras att ingå i detta område.

Tabell 1 Förhandsdefinierat c-område (förslag)

Län	Kommun
Norrbottnens län	Arvidsjaur
Norrbottnens län	Arjeplogs
Norrbottnens län	Jokkmokks
Norrbottnens län	Övertorneå
Norrbottnens län	Kalix
Norrbottnens län	Övertorneå
Norrbottnens län	Pajala
Norrbottnens län	Gällivare
Norrbottnens län	Älvsbyns
Norrbottnens län	Luleå exklusive tätortsområden ⁵
Norrbottnens län	Piteå
Norrbottnens län	Bodens
Norrbottnens län	Haparanda
Norrbottnens län	Kiruna
Västerbottnens län	Nordmalings
Västerbottnens län	Bjurholms
Västerbottnens län	Vindelns
Västerbottnens län	Robertsfors
Västerbottnens län	Norsjö
Västerbottnens län	Malå
Västerbottnens län	Storumans
Västerbottnens län	Sorsele
Västerbottnens län	Dorotea

⁵ Samma indelning gäller enligt regionalstödskartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Undantagna tätortsområden är därmed följande SAMS-områden: Luleå kommun: 25800001, 25800002, 25800007-25800012, 25800014-25800020, 25800022, 25800023, 25800025, 25800026, 25800028-25800033, 25800035, 25800036, 25800038-25800046, 25800049-25800051, 25800053, 25800055, 25800056, 25800058-25800061, 25800063-25800065 samt de delar av SAMS-områdena 25800062 och 25800066 på fastlandet som angränsar till Luleå tätort.

Län	Kommun
Västerbottens län	Vännäs
Västerbottens län	Vilhelmina
Västerbottens län	Åsele
Västerbottens län	Umeå exklusive tätortsområden ⁶
Västerbottens län	Lycksele
Västerbottens län	Skellefteå
Jämtlands län	Samtliga
Västernorrlands län	Ånge
Västernorrlands län	Timrå
Västernorrlands län	Härnösands
Västernorrlands län	Sundsvalls exklusive tätortsområden ⁷
Västernorrlands län	Kramfors
Västernorrlands län	Sollefteå
Västernorrlands län	Örnsköldsvik
Dalarnas län	Älvdalens
Dalarnas län	Malung-Sälens
Dalarnas län	Mora
Dalarnas län	Orsa
Dalarnas län	Rättviks
Dalarnas län	Leksands
Dalarnas län	Gagnefs
Dalarnas län	Vansbro
Värmlands län	Torsby
Värmlands län	Arvika
Värmlands län	Eda
Värmlands län	Filipstads
Värmlands län	Hagfors
Värmlands län	Munkfors
Värmlands län	Storfors
Värmlands län	Sunne
Värmlands län	Säffle
Värmlands län	Årjängs
Gävleborgs län	Ovanåkers
Gävleborgs län	Ljusdals
Västra Götalands län	Bengtsfors
Västra Götalands län	Dals-Eds
Västra Götalands län	Färgelanda
Västra Götalands län	Melleruds
Västra Götalands län	Åmåls

⁶ Samma indelning gäller enligt regionalstödskartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Undantagna tätortsområden är därmed följande SAMS-områden: Umeå kommun: 24800001-24800024, 24800027-24800032, 24800034-24800036, 24800042-24800052, 24800054, 24800057-24800070, 24800072, 24800073, 24800075.

⁷ Samma indelning gäller enligt regionalstödskartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Undantagna tätortsområden är därmed följande SAMS-områden: Sundsvalls kommun: 22810002-22810009, 22810012, 22810014-22810017, 22810032-22810043, 22810046-22810058, 22810060-22810069, 22810072-22810077.

Icke förhandsdefinierade områden

Tre av fem kriterier i riktlinjerna⁸ föreslås användas för att utse icke förhandsdefinierade c-områden, nämligen kriterierna 1, 2 och 5⁹.

Kriterium 1

Riktlinjernas angivna kriterier och indikatorer används som utgångspunkt. För kriterium 1 innebär dessa att:

- Angränsande, dvs. sammanhängande, kriterium 1-områden ska bestå av minst 100 000 invånare.
- Riksområden (Nuts 2) alternativt län (Nuts 3) kan inkluderas i stödområdet om de har:
 - En bruttonationalprodukt (BNP) per capita som är under eller lika med genomsnittet för EU-27¹⁰, eller
 - En arbetslöshetsgrad som är över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU).¹¹

För att välja ut kommuner inom de riksområden och län som kvalificerar sig föreslås följande indikatorer användas:

- Kommuner belägna i riksområden alternativt län som kvalificerar sig enligt riktlinjernas indikatorer för kriterium 1 kvalificerar sig om de har en arbetslöshetsgrad som är över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet enligt Arbetsförmedlingens statistik. Genomsnittet avser de tre senaste åren för vilka sådana uppgifter finns tillgängliga¹².
- Alternativt kan kommuner belägna i riksområden alternativt län som kvalificera sig enligt riktlinjernas indikatorer för kriterium 1 kvalificera sig om de har en lönesummeökning¹³ som är under eller lika med 10

⁸ Se avsnitt 7.3.2.3. punkt 175 i riktlinjerna.

⁹ För att kunna inkludera hela kommuner och så sammanhängande områden som möjligt.

¹⁰ Treårigt medelvärde för 2016–2018 (EU-27 = 100). Riksområden som uppfyller kriteriet: Norra Mellansverige. Län som uppfyller kriteriet: Södermanlands län, Gotlands län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Värmlands län, Gävleborgs län. Källa: Statistiska centralbyrån

¹¹ Genomsnittet avser de tre senaste åren för vilka sådana uppgifter finns tillgängliga, dvs. 2018–2020. Riksområden som uppfyller kriteriet: Sydsverige. Län som uppfyller kriteriet: Södermanlands län, Östergötlands län, Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län. Källa: Statistiska centralbyrån

¹² Dvs. 2018–2020. Källa: Arbetsförmedlingen

¹³ Lönesumma är beräknad efter arbetsställekommun (dagbefolkning) enligt arbetsgivardeklarationer/kontrolluppgifter (ÅrsAgi/KU).

procent vid en jämförelse mellan tidsperioderna 2014–2016 och 2017–2019. Det nationella genomsnittet är 14,7 procent.

För att även, utanför det förhandsdefinierade området, tydligare kunna inkludera mindre kommuner på längre avstånd till större marknader föreslås utöver huvudprinciperna ytterligare fyra specifika principer för att utse icke förhandsdefinierade c-områden under kriterium 1:

- Kommuner med en befolkning över 65 000 invånare exkluderas.
- Befolkningsmässigt mindre kommuner i en funktionell analysregion (FA)¹⁴ som är glesare befolkad prioriteras.
- Befolkningsmässigt mindre kommuner i utkanten av en tätbefolkad funktionell analysregion (FA) kan prioriteras.
- Kommuner som inte har en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet eller inte har en lönesummeökning som är under eller lika med 10 procent vid en jämförelse mellan tidsperioderna 2014–2016 och 2017–2019 men som befinner sig i ett riksområde eller län som kvalificerar sig kan inkluderas för att skapa ett angränsande, dvs. sammanhängande, område.

Tabell 2 Stödområde som utses på grundval av kriterium 1 (förslag)

Område	Län	Kommun
1:1	Södermanlands län	Vingåkers
	Södermanlands län	Flens
	Södermanlands län	Katrineholms
	Östergötlands län	Finspångs
	Östergötlands län	Motala
1:2	Östergötlands län	Åtvidabergs
	Östergötlands län	Valdemarsviks
	Kronobergs län	Uppvidinge
	Kronobergs län	Lessebo
	Kalmar län	Högsby
	Kalmar län	Hultsfreds
	Kalmar län	Emmaboda
	Kalmar län	Torsås
	Kalmar län	Oskarshamns
	Kalmar län	Västerviks
	Blekinge län	Olofströms
	Blekinge län	Ronneby
	Blekinge län	Karlshamns

¹⁴ FA-indelning motsvarar funktionellt avgränsade lokala arbetsmarknader utifrån pendlingsströmmar över kommungränser.

Område	Län	Kommun
	Skåne län	Bromölla
	Kronobergs län	Markaryds
	Skåne län	Osby
	Skåne län	Östra Göinge
	Skåne län	Perstorps
	Skåne län	Hässleholms
1:3	Dalarnas län	Avesta
	Dalarnas län	Ludvika
	Dalarnas län	Sätters
	Dalarnas län	Hedemora
	Dalarnas län	Borlänge exklusive tätortsområden ¹⁵
	Dalarnas län	Falu exklusive tätortsområden ¹⁶
	Dalarnas län	Smedjebackens
	Gävleborgs län	Ockelbo
	Gävleborgs län	Hofors
	Gävleborgs län	Sandvikens
	Gävleborgs län	Söderhamns
	Gävleborgs län	Bollnäs
	Gävleborgs län	Hudiksvalls
	Gävleborgs län	Nordanstigs

Kriterium 2

Riktlinjernas angivna kriterier och indikatorer används som utgångspunkt. Kriterium 2 anger att län med färre än 100 000 invånare som har (i) en BNP per capita under eller lika med genomsnittet för EU27, eller (ii) en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet kan ingå i regionalstödkartan. Detta innebär att Gotlands kommun föreslås anmälas under kriterium 2.

Tabell 3 Stödområde som utses på grundval av kriterium 2 (förslag)

Område	Län	Kommun
3:1	Gotlands län	Gotlands

¹⁵ Samma indelning gäller enligt regionalstödkartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Undantagna tätortsområden är därmed följande SAMS-områden: Borlänge kommun: 20810002-20810007, 20810009-20810046, 20810054-20810061, 20810064-20810078, 20810080-20810082.

¹⁶ Samma indelning gäller enligt regionalstödkartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Undantagna tätortsområden är därmed följande SAMS-områden: Faluns kommun: 20800001-20800013.

Kriterium 5

Riktlinjernas angivna förutsättningar används som utgångspunkt. För kriterium 5 gäller följande:

- Områdena ska genomgå en omfattande strukturomvandling eller vara på kraftig tillbakagång relativt sett¹⁷.
- Områden ska inte ligga i Nuts 3-regioner eller angränsande områden som uppfyller villkoren för att utses till förhandsdefinierade områden eller som kan utses i enlighet med kriterierna 1–4.
- Angränsande, dvs. sammanhängande, områden ska bestå av minst 50 000 invånare.

För att bedöma kommuners strukturella förutsättningar och utveckling används Tillväxtverkets indelning i sex kommuntyper¹⁸. För att kvalificera sig under kriterium 5 ska kommunerna för det första ingå i någon av följande kommuntyper:

- Glesa blandade kommuner
- Tätortsnära landsbygdskommuner
- Glesa landsbygdskommuner
- Mycket glesa landsbygdskommuner

För det andra används följande indikatorer för att uppfylla kravet på omfattande strukturomvandling eller kraftig tillbakagång i kriterium 5:

- Kommuner kvalificerar sig om de har en arbetslöshetsgrad som är över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet¹⁹ enligt Arbetsförmedlingens statistik. Genomsnittet avser de tre senaste åren för vilka sådana uppgifter finns tillgängliga²⁰.
- Alternativt kvalificerar sig kommuner sig om de har en lönesummeökning under eller lika med 10 procent.²¹ Lönesummeökning används för att åskådliggöra ekonomisk utveckling på lokal nivå genom att jämföra perioderna 2014–2016 och 2017–2019. Det nationella genomsnittet är 14,7 procent.

¹⁷ Medlemsstaterna ska visa att området genomgår en omfattande strukturomvandling eller är på kraftig tillbakagång relativt sett genom att jämföra de berörda områdena med situationen i andra områden i samma medlemsstat, eller i andra medlemsstater på grundval av socioekonomiska indikatorer som avser statistik över företagsstrukturer, arbetsmarknader, hushållens räkenskaper, utbildning eller andra liknande indikatorer.

¹⁸ <https://tillvaxtverket.se/statistik/regional-utveckling/regionala-indelningar/stader-och-landsbygder.html>

¹⁹ Motsvarar nivå som finns för kriterium 1.

²⁰ Dvs. 2018–2020.

²¹ Motsvarar nivå som finns för kriterium 1.

För att även, utanför det förhavsdefinierade området, tydligare kunna inkludera mindre kommuner på längre avstånd till större marknader föreslås utöver huvudprinciperna ytterligare två specifika principer för att utse icke förhavsdefinierade c-områden under kriterium 5:

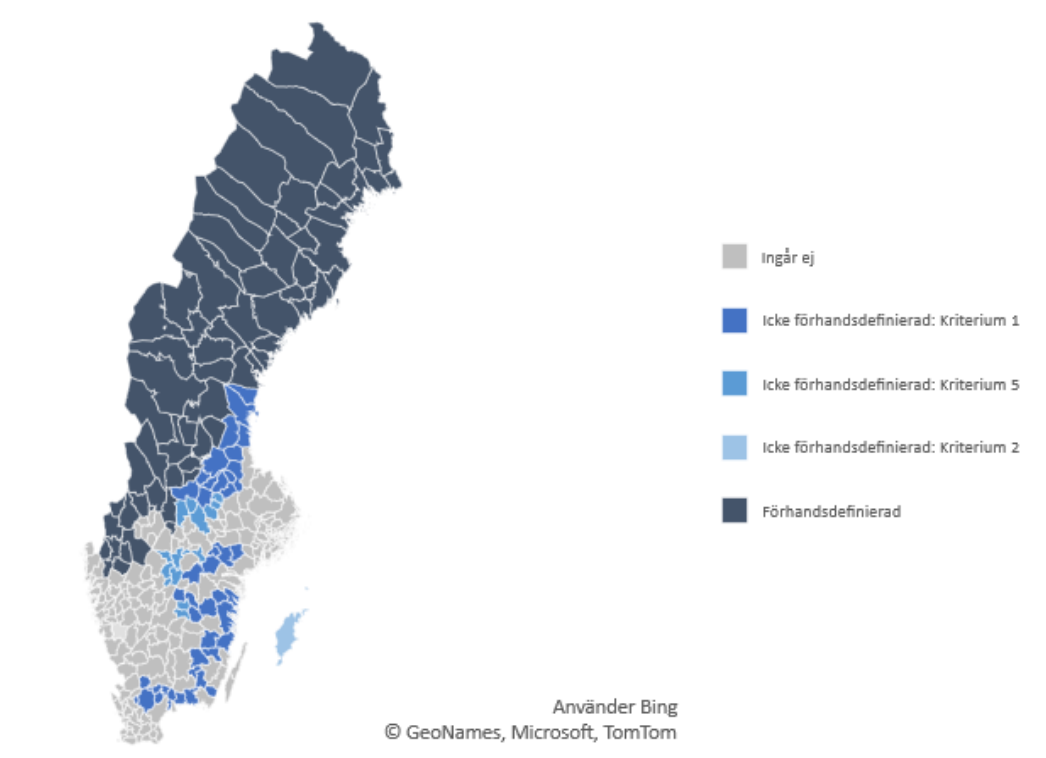
- Kommuner som inte har en arbetslöshetsgrad över eller lika med 115 procent av det nationella genomsnittet eller inte har en lönesummeökning som är under eller lika med 10 procent vid en jämförelse mellan tidsperioderna 2014–2016 och 2017–2019 kan inkluderas för att skapa ett angränsande, dvs. sammanhängande, område.
- Kommuner med en befolkning över 65 000 invånare exkluderas.

Tabell 4 Stödrområde som utses på grundval av kriterium 5 (förslag)

Område	Län	Kommun
5:1	Västra Götalands län	Gullspång
	Västra Götalands län	Karlsborg
	Västra Götalands län	Tibro
	Västra Götalands län	Töreboda
5:2	Örebro län	Laxå
	Örebro län	Hallsberg
	Örebro län	Lindesberg
	Örebro län	Hällefors
	Örebro län	Ljusnarsberg
	Västmanlands län	Skinnskatteberg
5:3	Västmanlands län	Norberg
	Västmanlands län	Fagersta
	Jönköpings län	Tranås
	Jönköpings län	Aneby
	Östergötlands län	Ödeshög
	Östergötlands län	Ydre
	Östergötlands län	Kinda
Östergötlands län	Boxholm	

Förslag till regionalstödscharta

Figur 1 Kommuner som föreslås ingå i Sveriges regionalstödscharta för perioden 2022–2027
OBS! I Umeå, Luleå, Sundsvalls, Falu och Borlänge kommuner så är vissa tätortsområden (SAMS-områden) undantagna. Jfr regionalstödschartan för 2014–2021, se förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd.

Stödnivåer

Enligt riktlinjerna skiljer sig de maximala stödnivåerna för regionalt investeringsstöd åt mellan förhandsdefinierade och icke förhandsdefinierade c-områden. De maximala stödnivåerna för förhandsdefinierade c-områden är 20 procent. Maximala stödnivåer för icke förhandsdefinierade c-områden är 15 procent. I icke förhandsdefinierade c-områden med en BNP per capita på mer än 100 procent av genomsnittet i EU-27 och en arbetslöshet som understiger 100 procent av genomsnittet i EU-27 får inte stödnivån överstiga 10 procent²². Ett tillägg på högst 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag är möjligt i förhandsdefinierade och icke förhandsdefinierade c-områden. Regeringen kan komma att anpassa dessa stödnivåer till nationella förutsättningar i berörda förordningar.

²² Se punkt 182.3 i riktlinjerna.

Fortsatt process

Regeringen kommer att hantera synpunkterna på remissen innan förslag till regionalstödslista anmäls till EU-kommissionen. Det är sedan EU-kommissionen som slutligen beslutar om Sveriges regionalstödslista. Efter kommissionens beslut kommer förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd att ändras.

Bilaga

Meddelande från kommissionen, Riktlinjer för statligt regionalstöd, (C(2021) 2594 final), inklusive bilagor I-VIII.